

MAGYAR
FENNTARTHATÓSÁGI
KÖZPONT

ISI GROUP · HUNGARY

PROJEKTOR — koncepció

AI-alapú stratégiai illesztő, programgenerátor és tanuló értékelő rendszer — koncepcióleírás

MFKA

MAGYAR FENNTARTHATÓSÁGI KÖZPONT Alapítvány

Gazdaság- és versenyképesség-fejlesztési szakmai műhely · társadalmi célú mikrofinanszírozás és vállalkozásfejlesztés

Dátum	2026-06-08
Státusz	Tervezet
Felelős	Szekfü Tibor főigazgató · Vonnák Péter ügyvezető igazgató
Dokumentumgazda	MFKA · ISI GROUP

Tartalomjegyzék

A frissítéshez: jobb klikk a jegyzékre › „Mező frissítése”.

Tartalomjegyzék	2
1. A koncepció lényege	3
2. A probléma és a lehetőség	3
3. Mit csinál a rendszer — a három funkció	3
3.1 Megfelelőségi illesztés	3
3.2 Programgenerálás célokból	3
3.3 Tanuló tudásbázis és értékelés	3
4. Egy technológia, három felhasználás	4
5. A tanulási kör és a társadalmi hatásmérés	4
5.1 Visszamenőleges tanulás — agregáltan, anonimizáltan	4
5.2 A társadalmi hatásmérés mint dedikált feladat	4
6. Integritás-ellenőrzés: a pontozások összevetése	5
6.1 A működés logikája	5
6.2 Titkos, független értékelői bázis	5
6.3 Biztosítékok és a kör bezárása	5
7. Technológiai megközelítés	5
8. Illeszkedés a stratégiához és integritás	6
9. Megvalósíthatóság és pilot	6
10. Következő lépések	7

1. A koncepció lényege

A PROJEKTOR egy magyar nyelvű, helyben futtatott (local) AI-modellre épülő, forrásalapú szakpolitikai eszköz, amely a stratégiát működő, mindennapi eszközzé fordítja. Három dolgot tesz: megvizsgálja, hogy egy program- vagy pályázati ötlet illeszkedik-e a stratégiához és hová; célokból kiindulva megvalósítható programjavaslatokat generál; és egy tanuló tudásbázisban gyűjti a megvalósult programok őszinte értékelését, hogy a tanulság beépüljön a következő tervezésbe.

A PROJEKTOR nem dönt és nem helyettesít — támogat. Adatot, illesztést és alternatívákat ad; a döntést ember hozza. Ez a koncepció a stratégiai csomag logikus alprojektje: a stratégia harmadik pillérének (AI-diffúzió), az „állam közjavakat teremt, nem irányít” elvnek, valamint a mérési keretnek és a társadalmi hatásmérésnek a közös, gyakorlati eszköze.

2. A probléma és a lehetőség

A magyar fejlesztéspolitika három visszatérő gyengesége, amelyre a rendszer közvetlenül válaszol:

- A stratégia papíron marad: nincs eszköz, amely a programötleteket szisztematikusan a stratégiai célokhoz illesztené, így a végrehajtás esetleges.
- A pályázatok minősége egyenetlen: a jó ötletek gyenge pályázatként buknak el, a nemzetközi pályázati kapacitás drága és szűkös — ez különösen az uniós források lehívását gyengíti.
- A lezárt programokat nem értékeli őszintén: a kudarc tanulsága elvész, a következő program ugyanazokat a hibákat ismétli. Társadalmi hatásmérés gyakran egyáltalán nem készül.

A lehetőség, hogy egyetlen, viszonylag olcsó, helyben futtatott eszköz mindhárom gyengeséget kezelje — ráadásul úgy, hogy közben maga a stratégia AI-tézisének (széles, biztonságos, alkalmazás-szintű adaptáció) élő bizonyítéka.

3. Mit csinál a rendszer — a három funkció

3.1 Megfelelőségi illesztés

A felhasználó saját szavaival megfogalmaz egy program- vagy pályázati ötletet. A rendszer megvizsgálja, hogy az illeszkedik-e a stratégiához, és ha igen, hová: melyik pillérhez, operatív célhoz és eszközrendszerhez tartozik. Ha eltérés van, nem elutasít, hanem megmutatja, hogyan lehet az ötletet a stratégiához igazítani. A PROJEKTOR tehát nem kapuőr, hanem illesztő-tanácsadó — a jó, de a kerettől eltérő ötletet is segíti megfeleltetni, nem bünteti.

3.2 Programgenerálás célokból

Ha csak nagyvonalú célt jelölünk meg, a rendszer elvégzi a stratégiához való illesztést, és jellemzően három alternatív, megvalósítható programjavaslatot ad — mindegyiket a megfelelő pillérhez, eszközrendszerhez és (a tudásbázis tanulsága alapján) reális kockázati és megvalósíthatósági kerethez kötve. Ez egyszerre gyorsítja a tervezést és emeli a minőséget.

3.3 Tanuló tudásbázis és értékelés

A rendszer gyűjti a megvalósult programok őszinte adatait és értékelését: mi volt a program célja, milyen KPI-k tartoztak hozzá, hogyan teljesültek, mekkora volt a társadalmi haszon, készült-e társadalmi hatásmérés. Ezek tanulsága alapján a rendszer támogatja a döntést: érdemes-e egy adott programtervet részletesen kidolgozni és elindítani. A tudásbázis folyamatosan töltődik, így a rendszer egyre pontosabb.

4. Egy technológia, három felhasználás

Ugyanaz a motor három, élesen elkülönített felhasználásban működik. Az elkülönítés nem opció, hanem a bizalom és az integritás feltétele:

Felhasználás	Kinek	Mit csinál	Adatkezelés
Minisztériumi belső eszköz	A tárca	Hatékonyságnövelés; pályázatok és programtervek elővéleményezése	Titkos, a minisztérium tudásbázisa; szigorúan elkülönítve
Nyílt, normatív közszeköz	Bárki	Pályázati ötlet előzetes tesztelése; segítség a pályázatíráshoz	Nyilvánosan elérhető; titkos adatot nem érint
MFKA ötletgenerátor	Az MFKA	Pályázati és programötletek készítése és tesztelése	Saját, belső használat

Miért a nyílt közszeköz a koncepció legerősebb eleme

Mindenki számára elérhető, ezért normatív: senkinek nem ad versenyelőnyt, hanem a teljes pályázói mező minőségét emeli. Ez az „állam közjavakat teremt, nem irányít” elv (a stratégia intézményi fejezete) tankönyvi példája.

A magyar pilot után az eszköz uniós pályázati adatbázisra építve kiterjeszhető — ekkor a drága nemzetközi pályázatírókat váltja ki vagy segíti, és érdemben javítja a magyar pályázatok minőségét és sikerességét.

Kritikus adatvédelmi megkötés: a nyílt eszköz és a titkos minisztériumi tudásbázis ugyanazon a motoron fut, de adataik szigorúan szétválnak. Garantálni kell, hogy a nyílt eszköz semmilyen titkos minisztériumi információt (például egy még el nem bírált pályázati kör belső szempontjait) ne szivárogtasson. Ezt szigorú adatszétválasztás és zéró-adatmegőrzési (Zero Data Retention) elv biztosítja. *[VALIDÁLÁS: jogi és adatvédelmi megfelelés, GDPR]*

5. A tanulási kör és a társadalmi hatásmérés

A rendszer lényege egy zárt tanulási kör: tervezés → mérés → őszinte értékelés → visszacsatolás a következő tervezésbe. Ennek két, gondosan szétválasztott része van.

5.1 Visszamenőleges tanulás — aggregáltan, anonimizáltan

A korábbi, gyakran „kozmetikázott” programjelentések visszamenőleg kiértékelhetők: mi volt a cél, volt-e KPI, teljesült-e, készült-e társadalmi hatásmérés. Ez kizárólag tanulási céllal, aggregáltan és anonimizáltan történik — nem egyes felelősök megnevezésére. A cél a tanulás kinyerése, nem a múlt számonkérése.

A „ne büntessünk, tanuljunk” elv — strukturálisan biztosítva

Visszamenőleg: ha egy programhoz nem készült hatásmérés, azt nem a végrehajtó hibájaként kezeljük, hanem tanulságként. Az elemzés aggregált és anonim, nem személyre szabott.

Előretételezve: az új programokhoz KPI kötelező, a teljesülést mérjük, az eltérések okát vizsgáljuk. Itt az elszámoltathatóság már egyértelmű és előre ismert.

5.2 A társadalmi hatásmérés mint dedikált feladat

A koncepció javasolja egy dedikált, társadalmi hatásmérésre szakosodott egység felállítását a minisztériumon belül, amely folyamatosan fejleszti a mérési módszertant, feltölti a tudásbázist, és visszajelez a programtervezőknek. Ez nem a nulláról induló javaslat: az MFKA már kidolgozott egy társadalmi elérési és hatásmérési módszertant (SEIMP),

amely az egység szakmai alapja lehet. A módszertan tehát kész; a feladat az intézményi keret és a folyamatos működtetés.

6. Integritás-ellenőrzés: a pontozások összevetése

A rendszer értékelő funkciója (3.3) és tanuló köre (5.) lehetővé tesz egy integritás-ellenőrző mechanizmust: az AI-előminősítés és a belső validálás referencia-alapot ad, amelyhez a független külső értékelők azonos pontozásos szempontrendszer szerinti értékelései hasonlíthatók. Ez egyúttal konkrét, korrupcióellenes AI-eszköz.

6.1 A működés logikája

Az értékeléseket összevetjük, és az eltérés okát is megkülönböztetjük:

- Ha az AI-referencia eltér az egymással összetartó külső értékelőktől, akkor a rendszert kell újrakalibrálni — a független szakértők egybeesése az erősebb jel, az AI csak kalibrációs segéd, nem döntőbíró.
- Ha a külső értékelők összetartanak, de egy kilóg, az emberi felülvizsgálatra jelöl ki: lehet visszaélés, de lehet elfogultság, hozzá nem értés, vagy a helyes kisebbségi vélemény is.
- A tényleges jelzés a hosszú távú mintázat: ha egy értékelő tartósan, irányultan eltér az összetartó többségtől és a tényadatoktól, az a gyanús minta, amelyre intézkedni kell.

6.2 Titkos, független értékelői bázis

A mechanizmus alapfeltétele, hogy az értékelői szakértői bázis titkos legyen. Az értékelők egymásról sem tudják, hogy értékelők, és különösen nem tudják, ki értékeli még ugyanazt a pályázatot. Ez egyszerre akadályozza az összejátszást (nincs kivel összebeszélni) és biztosítja a független, vak pontozást: az értékelők egymás és az AI pontszámát sem ismerik a saját értékelésük előtt, így az egyetértés valódi, nem utánigazodás.

6.3 Biztosítékok és a kör bezárása

- A kilógás jelzés, nem ítélet: emberi felülvizsgálat és magyarázati lehetőség követi, sosem automatikus szankció (összhangban a „ne büntessünk, tanuljunk” elvvel).
- Elegendő független értékelő (jellemzően legalább három-négy) kell ahhoz, hogy az összetartás vagy a kilógás értelmezhető legyen.
- Összejátszás-védelem: a rendszer a gyanús egybeesést is figyeli (mindig ugyanaz a csoport ért egyet, az AI-val és a tényadatokkal szemben); ezt a titkos bázis és a rotáló értékelők erősítik.
- A kör bezárása: az utólagos eredmény (a mérési keret KPI-jai — valóban úgy teljesített-e a támogatott program?) független ellenőrzésként szolgál. Az a pontozás, amely a tényleges eredménytől is eltér, a végső kalibrációs jel; itt kapcsolódik vissza a tanuló tudásbázishoz.
- Átláthatóság és jogorvoslat: nyilvános pontozási szempontrendszer, a megjelölt értékelő megmagyarázhatja magát, a döntést ember hozza.

Az eszköz jellege

Ez nem megfigyelő- vagy bélyegző gép, hanem integritás-réteg az értékelő funkción: a stratégia „integritás betervezve” elvének gyakorlati operacionalizálása, konkrét és defenzív korrupcióellenes mechanizmusként.

7. Technológiai megközelítés

A rendszer technológiai irányát a stratégia AI-tézise határozza meg: helyben futtatott (local), nyílt súlyú modellre épülő, forrásalapú megoldás, amely a szuverenitást és az adatvédelmet szolgálja.

- Helyben futtatott, local AI-modell: az érzékeny (különösen a minisztériumi) adatok nem hagyják el a védett környezetet.
- Forrásalapú működés: a rendszer a jóváhagyott dokumentumokra (stratégia, operatív terv) és a tudásbázisra támaszkodik, és minden megállapítását ezekre vezeti vissza — a hallucináció minimalizálására, ellenőrizhetően.
- HTML-alapú, könnyen elérhető felület: külön telepítés nélkül használható, ami a nyílt közestéknél kulcsfontosságú.
- Szigorú adatszétválasztás és zéró-adatmegőrzés a titkos és a nyílt felhasználás között.

Egy fontos tervezési elv: a megfelelőségi illesztés jó része nem is igényel nagy modellt. A pillérek, célok és eszközök taxonómiája strukturált, determinisztikus szabályrendszerként is leképezhető; az AI elsősorban a szabad szöveg értelmezésére és a javaslatgenerálásra kell. Ez olcsóbb, gyorsabb és átláthatóbb — és maga is a „diffúzió, nem presztízs” elvet követi.

8. Illeszkedés a stratégiához és integritás

A PROJEKTOR nem különálló ötlet, hanem a stratégiai csomag több eleméhez kapcsolódik: a harmadik pillérhez (AI-diffúzió, közsférabeli alkalmazási példa); az „állam szabályoz és közjavakat teremt, nem irányít” elvhez; az „adatvezérelt, de nem AI által hozott irányítás” elvhez; a mérési kerethez (amelyet a rendszer valós kimeneti adattal tölt fel); és a SEIMP-hatásmérési módszertanhoz.

Az integritás betervezve

A PROJEKTOR tanácsot ad, nem dönt: a megfelelőségi és generálási logika átlátható, a kritériumok nyilvánosak, a döntést ember hozza.

A rendszer nem válhat rejtett kapuórré: a megfelelőségi szempontok nyilvánosak és vitathatók, így nem jutalmazza vakon a konformitást és nem bünteti az innovációt.

Az MFKA egyszerre szerzője a stratégiának és (lehetőséges) fejlesztője az eszköznek — ezért az átláthatóság és a külső ellenőrizhetőség itt is feltétel, hogy a szerző-bíró szerep ne keveredjen.

9. Megvalósíthatóság és pilot

A rendszer alacsony kockázattal, fokozatosan vezethető be — összhangban a stratégia „kicsiben kezdeni, bizonyítani, skálázni” elvével:

1. Magyar pilot: a jóváhagyott stratégiai dokumentumokkal mint keretfeltételekkel, egy szűkebb programkörön, a megfelelőségi illesztés és a programgenerálás tesztelése.
2. A tudásbázis feltöltése: a megvalósult programok őszinte, agregált értékelése és az új programok KPI-alapú nyomon követése.
3. Nyílt közesték: a nyilvános pályázatsegítő fokozatos megnyitása, szigorú adatszétválasztással.
4. EU-kiterjesztés: uniós pályázati adatbázisra építve, a nemzetközi pályázati kapacitás kiváltására és a magyar pályázatok minőségének emelésére.

A bevezetés a meglévő dokumentumokra és — a hatásmérésnél — a meglévő SEIMP-módszertanra épít, így a fő ráfordítás a fejlesztés és a működtetés, nem az alapok megteremtése.

10. Következő lépések

A koncepció kidolgozásának logikus következő lépései:

- A megfelelőségi illesztés taxonómiájának kidolgozása (a pillérek, operatív célok és eszközök strukturált leképezése a stratégiából és az operatív tervből).
- A tudásbázis adatmodelljének és a programértékelési sablonnak a megtervezése (cél, KPI, teljesülés, társadalmi hatás).
- Egy egyszerű, működő HTML-demó a megfelelőségi illesztés és a háromféle programjavaslat bemutatására.
- A jogi és adatvédelmi keret tisztázása, kiemelten a titkos és nyílt felhasználás szétválasztására (GDPR, Zero Data Retention).
- A SEIMP-módszertan illesztése a hatásmérő egység koncepciójához.
- Az integritás-ellenőrző protokoll kidolgozása: a titkos, független értékelői bázis működése, a pontozási szempontrendszer, valamint a kalibrációs és anomáliadetektálási szabályok.

A PROJEKTOR így nem csupán egy AI-eszköz, hanem egy intézményi tanulási kör — a stratégia végrehajtásának és a fejlesztéspolitika őszinte önértékelésének közös, gyakorlati eszköze.